

<sida1>

Höglärde Herr Magister, och Professor!

I går den 28de augusti hade jag äran emottaga Herr Magisterns skrifvelse af den 15de augusti, hvarföre jag skyndar att afbördas min förbindliga tacksägelse. Hvad angår Herr Magisterns önskan, att bese mitt Herbarium, så skulle jag ingenting hafva deremot, ifall det skulle löna mödan. Visserligen har jag tagit och lagt in i Herbarium alla förekommande former emedan jag funnit detta vara nödvändigt för bildande af artbegreppet, hvilket förefaller mig allt för obestämt och sväfvande i de nyare Botaniska arbetena; derjämte har jag gjort mina observationer i Naturen öfver dessa former, hvadan det utan mundtliga Uplysningar af mig, skulle måhända vara föga Uplysande att gå igenom Herbarium. Ofta har det händt mig, att [~~jag~~ **överstrykt ord**] det vid första åskådningen af en förut osedd form fallit mig in, att anse densamma för Något nytt, men sedan jag betraktat de mellanliggande formerna, och jämfört dem med localens beskaffenhet, årstiderna, Climatet o.s.v. så har min nyhets iver svalnat. Jag har sedermera funnit, att den nya formen, eller mitt i andanom förutbe[-]stämda Nova Species, har krympt i hop, och blifvit en lätt förklarad afart eller form af det vanliga gamla och förut kända. Dertill hafva de många mellanformerna bidragit. Jag vet icke om de Botanister, som sätta sin största[?] ära uti skapande af Nya arter, ens våga samla så många mellanformer, som de möjligtvis kunna komma öfver. Afledne Doctor Hartman klagade stundom i sina bref deröfver, att mina former voro mera förvillande än Uplysande. Jag tror icke, att vetenskapen kan sägas hafva gjort några stora framsteg genom Nyskapande af arter på kammaren, hvilkas omfång[?] man ännu icke känner, genom observationer gjorda i Naturen. Således om Herr Magistern skulle hafva för afsikt, att komma till Pajala, för att se formerna i mitt herba[-]rium, bör det ske på en sådan tid, då äfven jag hade tillfälle att vara närvarande, för att lämna mundtliga Uplysningar, hvarvid äfven Jag kunde få åtskilliga

<sida2>

Uplysningar om de Nyares arter m.m. Endast under sommarmånaderna har jag Någon ledighet, nemligen Juli och augusti. Det kunde då äfven vara tillfälle aflägga Samlingar för Academiens räkning, för att icke belasta paketer med sådant som icke duger. Annat tror jag mig hafva någorlunda reda på, utom Friesens Hieracier, hvilka jag icke sett. Jag har visserligen många [~~arter~~ **överstrykt ord**] former af de nordiska Hieracierna, men efter mitt omdöme föga[?] skilda från hufvud arterna. Och af dessa former finnas mesta[?] mängd dupletter, lika som af Salix, Betula, Carex, Calamagrostis, Erigeron; Men också förekomma många former i Herbarium[?] af hvilka nu mera inga dupletter finnes. Jag tackar, för de Uplysningar, jag fick i brefvet om de yngre Botanisternas vistelseorter, verksamhet och arbeten; af brist på tid, har jag icke kunnat följa med min tid i den botaniska Littera[-]turen. De sista Botaniska Notiserna har jag för

1852, och blott en Nummer af 1853; Fries Mantissa 3. Iär jag icke heller hafva; icke heller hans Hieracier. Af medföljande anmärkningar finner Herr Magistern mina sednaste observationer, om de ega Något värde, kunna de införas i Kongl. Vetenskap Academiens Handlingar. Besynnerligt har släktet *Triticum* framvisat Många former i år, den kallaste Sommaren vi haft på 20 år. Vi hafva nu haft ett beständigt regn i flera veckor och vattnet stiger; bortför hö och broar, men annars har ingen olycka hänt. Frosterna har skadat åkrarna på flere ställen den 11 augusti och den 24de Augusti dock har man hopp om säd och brödföda på sina ställen, om man nemligen får berga in det lilla som finns oskadadt, för det ouphörliga regnet.

En man eller skojhandlare, som i höst reser till Stockholm, vid namn Henrik Pellika. Med honom skall jag försöka skicka ett litet paket, innehållande de växter, som blifvit beskrifna i afhandlingen, som följer med detta bref. Om han kan taga ett litet Paket till Mag Areschoug i Lund, torde Herr Magistern hafva den godheten att taga det i förvar, till dess han låter afhämta det samma genom Någon Commissionär. Jag får hädanefter icke tid i höst att befatta mig med botanik, ty nu taga mina Embets

<sida3>

resor i den vidsträckta Församlingen sin början; och dermed får Jag hålla på hela vintern.

Här finnes många former af släktet *angelica*, hvilka man måste observera i Naturen; af *Betula* finns äfven en mängd former, äfvensom af *Potamogeton* hvilka dock icke kunna observeras med framgång under regndiga Somrar. Af *Gnaphalium* funnos en mängd former 1855, men icke i år. Deremot har jag i sommar märkt många former af *Carex limosa* irrigna rariflora, *Ampullacea*, hvilka varit en följd af den kalla och regniga väderleken. När hastig värme kommer på frusen mark, pläga dessa former af *Carex* framvisa förut osedda former, som ett annat år, och under en Annan väderlek icke synas till. Af släktet [*Ko*] [överstrykta tecken](#) *Cochlearia* har jag en mängd former, hvilka jag dels samlat sjelf, dels erhållit af Andra Botanister, och det synes mig besynnerligt, att Fries icke har gjort Nya arter af detta släkte; hans *Cochlearia arctica* lärer måste vika för ett äldre dylikt namn af en annan Författare. Af dessa *Cochleariæ* former finnas inga dupletter och vore derföre nödigt, Att medhafva Arctiska *Cochleariæ* former för jämförelse med Mina, ifall Herr Magistern skulle besluta sig, att göra en snippresa till Norden Nästa Sommaren; Likaledes skulle en samling af Nuphar vara Uplysande för mig, som har många former samlade dels i Karesuando och dels här; Mig tyckes att hvarje liten sjö har sin form; dock finnas äfven Några former i flera sjöar. Detta är nu det hufvudsakliga, som jag har att berätta i botaniskt hänseende. Om Herr Magistern skulle besluta sig, att komma till Pajala nästa sommaren, så var välkommen, änskönt vi äro trångbodda, ty den Nya prestgården håller nu först på att byggas. Här vankas[?] också

ingenting annat än husmans kost. Emellertid har jag äran framhärda Herr Magisterns tillgifne och Erbördigste

Pajala den 29de augusti 1856.

L. L. Læstadius

Min desiderat lista med[-]följer, ifall Herr Magistern skulle kunna i Någon mon afhjelpa bristerna. Den är upgjord efter Hartmans flora 6te Uplagan. ut supra

<sid4>

P.S. Den som vill observera former[n]a af *Thalictrum* kan troligen ingenstädes finna så många former som här. Men äfven dessa äro Mycket olika efter Sommarens beskaffenhet. Man kan under torra och varma somrar, finna *Thalictrum Simplex*, och *Strictum* enl. Nylander, andra år kan man finna, *rariflorum* och *kemense* enl. Hartm. 6. dock efter min Öfvertygelse, ingendera så, som den bör vara: *Thalictr. rariflorum* från Ångermanland är ännu mycket spädare än den form, som finns här och Dr Ångströms Exemplar af *Thalictrum Kemense*, visa en form, som icke finns här; Jag för min del måste anse Allt detta för former af en enda art. Af *Thalictrum flavum*[?] finnes här 2 Märkliga former, med *radix fibrosa* och *repens* med smalt vigglika och nästan runda blad, med enkel och grenig stjelk. Formerna af *Rumex Aquaticus* har jag här observerat, och följt dess utgreningar. På Kengis marknads plats, som är en hög backe, finnes en *Rumex*, som är en fullkomlig *Rumex Aquaticus*. Men huru kan *Rumex Aquaticus* växa på en hög backe? *Rumex Domesticus*[?] växer rundt omkring samma marknadsplats. Jag förmodar, att *Rumex domesti*[-]cus växte [*<växte> upprepning*] här förut, men när stället blef en marknads plats, fälldes der Mycken gödsel, och *Rumex domesticus* blef då frodig, och förvandlades genom gödningen till *aquaticus*. Dertill fordrades likväl flera tiotal af år, och om gödningen skulle Uphöra, finge man väl se *Rumex domesticus* igen i början med Äggrunda blad, sedan med lancettlika blad och kortare fructer, slutligen med nästan jämbreda blad och runda frukter, sådan den förekommer på torra ställen. Herr Magistern tänker troligen att detta sammandragande af arter, kommer från [*<den> överstrykt ord*] Wahlenbergs Schola; Jag har dock mina subjectiva grunder för mitt omdöme; dessutom beror icke indragningmakten af mig, sedan artmakeriet kommit på modet, men, att sjelfva öfverdriften härutinnan innehåller sitt eget Correctiv, visar Hartm. 6. hvarest till och med gamla arter blifvit indragna: till *Ex Agrostis Alpina* Wg. Utom de många Friesianska arterna, som blifvit prydda med stjernor, eller indragnings märken[.] Idag den 29 Augusti hafva vi ändteligen fått se solen efter långvarig bortovaro. Framgent Herr Magisterns tillgifne

L. L. Læstadius.